

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. lapkričio 17 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimas — Direktyva 85/337/EEB — Direktyva 2011/92/ES — Taikymo sritis — „Konkretaus nacionalinio teisės akto“ sąvoka — Neatliktas poveikio aplinkai vertinimas — Galutinis sutikimas — Poveikio aplinkai vertinimo neatlikimo legalizavimas a posteriori priimtu teisės aktu — Bendradarbiavimo principas — ESS 4 straipsnis“

Byloje C-348/15

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija) 2015 m. birželio 25 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. liepos 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Stadt Wiener Neustadt

prieš

Niederösterreichische Landesregierung,

dalyvaujant

.A.S.A. Abfall Service AG,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta, teisėjai E. Regan, J.-C. Bonichot (pranešėjas), A. Arabadjiev ir S. Rodin,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Stadt Wiener Neustadt*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* E. Allinger,

— *A.S.A. Abfall Service*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* H. Kraemmer,

— Europos Komisijos, atstovaujamos L. Pignataro-Nolin ir C. Hermes,

* Proceso kalba: vokiečių.

susipažinęs su 2016 m. rugsėjo 8 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, 1985, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), iš dalies pakeistos 1997 m. kovo 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/11/EB (OL L 73, 1997, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 466, toliau – Direktyva 85/337), 5 straipsnio 1 dalies ir 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157) 1 straipsnio 4 dalies bei teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas sprendžiant *Stadt Wiener Neustadt* (Vyner Noištato savivaldybė, Austrija) ir *Niederösterreichische Landesregierung* (Žemutinės Austrijos žemės vyriausybė) ginčą dėl sprendimo, kuriuo pastaroji nusprendė, kad turi būti laikoma, jog sutikimas leisti eksploatuoti *A.S.A. Abfall Service* pakaitinio kuro ruošimo įrenginį turi būti laikomas duotu, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 85/337 1 straipsnio 1 dalyje, kurios turinys buvo pakartotas Direktyvos 2011/92 1 straipsnio 1 dalyje, numatyta:

„Ši direktyva taikoma vertinti valstybės ir privatiems projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai.“

- 4 Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalyje, kurios turinys buvo pakartotas Direktyvos 2011/92 1 straipsnio 2 dalyje, numatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

„sutikimas dėl planuojamos veiklos“ reiškia:

kompetentingos institucijos sprendimą, kuris suteikia užsakovui teisę įgyvendinti projektą;

<...>“

- 5 Direktyvos 85/337 1 straipsnio 5 dalyje, kurios turinys iš esmės buvo pakartotas Direktyvos 2011/92 1 straipsnio 4 dalyje, numatyta:

„Ši direktyva netaikoma projektams, kurių detalės priimamos konkrečiais nacionalin[ės] teisės aktais, nes šios direktyvos tikslai, įskaitant dėl informacijos pateikimo, yra įgyvendinami per įstatymų leidybos procesą.“

6 Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog prieš duodant sutikimą projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo. Šie projektai yra nurodyti 4 straipsnyje.“

Austrijos teisė

7 Nagrinėjamos bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos *Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz* (UVP-G 2000) (2000 m. Įstatymas dėl poveikio aplinkai vertinimo (UVP-G 2000), *BGBI.* 697/1993) (toliau – UVP-G 2000) 3 straipsnio 6 dalyje numatyta:

„Kol neužbaigtas poveikio aplinkai arba atskiro atvejo vertinimas, projektams, kuriuos privaloma vertinti pagal 1, 2 arba 4 dalį, negali būti duodamas sutikimas, o pagal administracines normas priimti pranešimai iki poveikio aplinkai vertinimo užbaigimo teisiškai negalioja. Pažeidžiant šią nuostatą duotus sutikimus pagal 39 straipsnio 3 dalį kompetentinga institucija gali panaikinti per trejų metų laikotarpį.“

8 UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punktas suformuluotas taip:

„Federaliniame įstatyme (*BGBI I*, 87/2009), nauja redakcija išdėstytų arba įtrauktų nuostatų įsigaliojimui ir perėjimui prie naujos teisinės situacijos taikoma:

<...>

4. Projektai, dėl kurių duotas sutikimas federalinio įstatymo *BGBI I*, 87/2009, įsigaliojimo dieną nebegali būti panaikintas pagal 3 straipsnio 6 dalį, laikomi patvirtintais pagal šį federalinį įstatymą.“
- 9 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punkto versija, kaip nurodyta šio sprendimo 8 punkte, išplaukia iš *Bundesgesetz*, kuriuo iš dalies buvo pakeistas *Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000 (UVP-G-Novelle 2009)* [Federalinis įstatymas, iš dalies keičiantis 2000 m. Įstatymą dėl poveikio aplinkai vertinimo (*UVP-G-Novelle 2009*), *BGBI. I*, 87/2009], įsigaliojęs 2009 m. rugpjūčio 19 d.

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudicinis klausimas

- 10 *A.S.A. Abfall Service* eksploatuoja *Stadt Wiener Neustadt* teritorijoje pakaitinio kuro ruošimo įrenginį, kuriuo iš esmės smulkinamos plastiko atliekos, kol gaunamas pramoniniu būdu pakeičiamas pakaitinis kuras, daugiausia naudojamas cemento pramonėje. Šiame įrenginyje fiziškai apdorojamos nepavojingos atliekos.
- 11 Laikotarpiu nuo 1986 m. iki 1993 m. šio miesto meras davė sutikimą eksploatuoti įrenginius, kuriais leista apdoroti 9 990 tonų atliekų per metus.
- 12 2002 m. gruodžio 10 d. sprendimu Žemutinės Austrijos vyriausybės vadovas pagal atliekų tvarkymo teisę leido padidinti apdorojimo pajėgumus ne daugiau kaip iki 34 000 tonų per metus. Šis pajėgumų padidinimas turėjo būti pasiektas išplėtus esamą perdirbimo liniją ir įrengus antrą perdirbimo liniją.
- 13 Šis sutikimas buvo duotas neatlikus pajėgumų padidinimo projekto poveikio aplinkai vertinimo, numatyto UVP-G 2000.

- 14 2014 m. balandžio 30 d. raštu *Umweltanwalt* (Žemutinės Austrijos aplinkos ombudsmenas) tos pačios federalinės žemės vyriausybės papasė nustatyti, ar turi būti atliekamas šio įrenginio poveikio aplinkai vertinimas pagal UVP-G 2000.
- 15 2014 m. birželio 27 d. sprendime šios federalinės žemės vyriausybė į šį klausimą atsakė neigiamai, nes manė, kad turi būti laikoma, jog dėl šio įrenginio buvo gautas sutikimas pagal 2000 m. UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punktą.
- 16 *Stadt Wiener Neustadt* pateikė *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) skundą, prašydama panaikinti šį sprendimą.
- 17 2014 m. rugsėjo 12 d. sprendimu šis teismas skundą atmetė kaip nepagrįstą.
- 18 *Bundesverwaltungsgericht* iš tiesų manė, kad nebuvo reikalo nagrinėti, ar apdorojimo pajėgumams padidinti, dėl ko buvo duotas sutikimas 2002 m. gruodžio 10 d. sprendimu, turėjo būti pirma atliktas poveikio aplinkai vertinimas pagal UVP-G 2000, nes UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punktas leido daryti išvadą, kad toks sutikimas naudoti pagrindinėje byloje nagrinėjamą įrenginį buvo laikomas teisėtai duotu. Be to, ši nuostata neprieštaravo Sąjungos teisei.
- 19 Dėl tokio sprendimo *Stadt Wiener Neustadt* pateikė skundą *Verwaltungsgerichtshof* (Administracinis teismas, Austrija). Ji teigia, kad UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punkte įtvirtinta nuostata pažeidžia Sąjungos teisę. Ji mano, kad sąlygos, kuriomis remiantis pagal nacionalinę teisę projektui gali būti netaikoma Direktyva 85/337 arba Direktyva 2011/92, pagrindinėje byloje nėra tenkinamos.
- 20 Tokiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* (Administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:
- „Ar Sąjungos teisei, konkrečiai tariant, Direktyvai 2011/92, ypač jos 1 straipsnio 4 daliai, arba Direktyvai 85/337, ypač jos 1 straipsnio 5 daliai, prieštarauja nacionalinė nuostata, pagal kurią projektai, kurių poveikio aplinkai vertinimas privalomas, tačiau dėl kurių negautas sutikimas dėl planuojamos veiklos pagal UVP-G 2000, bet turimi tik sutikimai dėl planuojamos veiklos, išduoti pagal atskiras sritis reglamentuojančius įstatymus, pavyzdžiui, *Abfallwirtschaftsgesetz* (Atliekų tvarkymo įstatymas), kurių 2009 m. rugpjūčio 19 d. <...> nebebuvo galima panaikinti, nes buvo pasibaigęs šiuo tikslu nacionalinėje teisėje (UVP-G 2000 3 straipsnio 6 dalis) numatytas trejų metų terminas, turi būti laikomi gavusiais sutikimą pagal UVP-G 2000, o gal tokia nuostata atitinka Sąjungos teisėje įtvirtintus teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principus?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 21 Iš karto reikia pažymėti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamam apdorojimo pajėgumų padidinimo projektui, atsižvelgiant į datą, kurią dėl jo buvo duotas sutikimas pagal atliekų tvarkymo teisę, t. y. 2002 m. gruodžio 10 d., galėjo būti taikoma Sąjungos teisė, ir šiuo pagrindu turėjo būti atliktas jo poveikio aplinkai vertinimas. Tačiau taip nebuvo 1986 m. ir 1993 m., tai yra prieš Austrijos Respublikai įstojant į Sąjungą, duotų sutikimų atveju.
- 22 Taip pat svarbu pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi ištirti, ar turėjo būti atliktas tokio projekto poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį ir atitinkamai – ar, kaip teigia eksploatuotojas, sektorinis sutikimas, kuris buvo duotas pagal atliekų tvarkymo teisę priėmus 2002 m. gruodžio 10 d. sprendimą, praktiškai sudarė sąlygas laikytis šioje direktyvoje nustatytų aplinkosaugos reikalavimų.
- 23 Galiausiai pažymėtina, kad, atsižvelgiant į pagrindinėje byloje nagrinėjamų sprendimų datą, negalima remtis Direktyva 2011/92.

- 24 Darytina išvada, kad savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, pirma, ar Direktyvos 85/337 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad į jos taikymo sritį nepatenka teisės akto nuostata, kaip antai UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punktas, pagal kurią sutikimas dėl projekto yra laikomas teisėtai duotu tuo atveju, kai sprendimas dėl šio projekto priimtas pažeidžiant poveikio aplinkai vertinimo pareigą, bet, pasibaigus terminui pareikšti ieškinį dėl jo panaikinimo.
- 25 Bendrai kalbant, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, antra, taip pat siekia išsiaiškinti, ar tokia teisės akto nuostata Sąjungos teisėje gali būti pateisinama teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių principais.
- 26 Dėl pirmojo prejudicinio klausimo aspekto iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad Direktyvos 85/337 1 straipsnio 5 dalyje nustatytos dvi sąlygos, kurias įvykdžius projektui ši direktyva netaikoma. Pirma, reikalaujama, kad projekto detalės būtų patvirtintos konkrečiuose nacionalinės teisės aktuose. Antra, šios direktyvos tikslai, įskaitant informacijos teikimą, turi būti pasiekti per įstatymų leidybos procesą (1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *WWF ir kt.*, C-435/97, EU:C:1999:418, 57 punktas ir 2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Boxus ir kt.*, C-128/09–C-131/09, C-134/09 ir C-135/09, EU:C:2011:667, 37 punktas).
- 27 Pirmoji sąlyga reiškia, kad teisės aktas turi tokias pačias charakteristikas kaip ir sutikimas dėl planuojamos veiklos, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalį. Tai yra, jis turi suteikti užsakovui teisę įgyvendinti projektą ir, kaip ir sutikime dėl planuojamos veiklos, jame turi būti pateikti visi įstatymų leidėjo apsvarstyti projekto elementai, svarbūs vertinti poveikį aplinkai (šiuo klausimu žr. 1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *WWF ir kt.*, C-435/97, EU:C:1999:418, 58 ir 59 punktus ir 2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Boxus ir kt.*, C-128/09 – C-131/09, C-134/09 ir C-135/09, EU:C:2011:667, 38 ir 39 punktus). Teisės akte turi būti patvirtinta, kad, kiek tai susiję su atitinkamu projektu, buvo pasiekti Direktyvos 85/337 tikslai (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Boxus ir kt.*, C-128/09–C-131/09, C-134/09 ir C-135/09, EU:C:2011:667, 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 28 Taip nėra, kai akte nepateikiama informacijos, kuri būtina siekiant atlikti šio projekto poveikio aplinkai vertinimą (šiuo klausimu žr. 1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *WWF ir kt.*, C-435/97, EU:C:1999:418, 62 punktą ir 2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Boxus ir kt.*, C-128/09–C-131/09, C-134/09 ir C-135/09, EU:C:2011:667, 40 punktą).
- 29 Antroji sąlyga reiškia, kad Direktyvos 85/337 tikslai pasiekiami per teisės aktų leidybos procesą. Iš tikrųjų pažymėtina, kad iš šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies matyti, jog jos pagrindinis tikslas yra užtikrinti, kad „prieš išduodant sutikimą dėl projektų“, kurie dėl savo pobūdžio, masto ar vietos gali turėti reikšmingą poveikį aplinkai, iš anksto būtų įvertintas jų poveikis (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Boxus ir kt.*, C-128/09–C-131/09, C-134/09 ir C-135/09, EU:C:2011:667, 41 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 30 Iš to matyti, kad tvirtindamas projektą teisės aktų leidėjas turi turėti pakankamai informacijos. Šiuo klausimu informaciją, kurią privalo pateikti užsakovas, turi sudaryti bent projekto aprašymas, jo vykdymo vieta, projektavimas ir dydis, numatytų priemonių, skirtų reikšmingo neigiamo poveikio pasekmėms išvengti, sušvelninti ar, jeigu įmanoma, atitaisyti, aprašymas ir duomenys, reikalingi galimam pagrindiniam projekto poveikiui aplinkai nustatyti ir įvertinti (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Boxus ir kt.*, C-128/09–C-131/09, C-134/09 ir C-135/09, EU:C:2011:667, 43 punktą).
- 31 Nors nacionalinis teismas turi patikrinti, ar buvo laikomasi šių dviejų sąlygų, atsižvelgdamas tiek į priimto teisės akto turinį, tiek į visą su jo priėmimu susijusį įstatymų leidybos procesą, ypač į parengiamuosius aktus ir parlamentarų debatus (2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Boxus ir kt.*,

C-128/09–C-131/09, C-134/09 ir C-135/09, EU:C:2011:667, 47 punktas), vis dėlto atrodo, kad teisės akto nuostatoje, kokia yra nagrinėjamas UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punktas, šių reikalavimų nesilaikoma.

- 32 Iš tiesų iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad ši nuostata, kiek tai susiję su projektais, kuriems ji taikoma, neturi tų pačių charakteristikų kaip sutikimas dėl planuojamos veiklos, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalį.
- 33 Taip pat neatrodo, kad šios direktyvos tikslai galėtų būti pasiekti pagal UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punktą, nes priimdamas šią nuostatą nacionalinės teisės aktų leidėjas neturėjo informacijos dėl projektų, kuriems ji galėjo būti taikoma, poveikio aplinkai, bet kuriuo atveju ši nuostata skirta taikyti jau įgyvendintiems projektams.
- 34 Todėl tokia teisės akto nuostata, kokia yra UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punktas, neatitinka Direktyvos 85/337 1 straipsnio 5 dalyje nustatytų sąlygų, nes ši nuostata negalėjo iš minėtos direktyvos taikymo srities pašalinti operacijų, kurioms taikoma ši direktyva. Vis dėlto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi tai patikrinti, atsižvelgdamas į visas nacionalinės teisės charakteristikas ir į nagrinėjamai nuostatai suteiktiną tikslią reikšmę.
- 35 Kalbant apie antrąjį prejudicinio klausimo, susijusio su galimybe įstatymų leidėjo priimto teisės akto nuostatą, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pateisinti Sąjungos teisėje nustatytais teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių principais, aspektą, reikia nurodyti toliau pateikiamus paaiškinimus.
- 36 Sąjungos teisė nedraudžia, kad nacionalinėse nuostatose tam tikrais atvejais būtų leista įteisinti jai prieštaraujančias operacijas ar neteisėtus veiksmus. Tačiau turi būti taikoma sąlyga, kad ji nesuteiks suinteresuotiesiems asmenims galimybės apeiti Sąjungos nuostatų ar jų netaikyti; be to, ši galimybė turi likti išimtinė (žr. 2008 m. liepos 3 d. Sprendimą *Komisija / Airija*, C-215/06, EU:C:2008:380, 57 punktas).
- 37 Teisingumo Teismas nusprendė, kad teisės akto, pagal kurį legalizavimo leidimo, kuris gali būti išduotas net ir nesant jokių išimtinių aplinkybių, sukeltos pasekmės yra tokios pat kaip ir sutikimo dėl planuojamos veiklos sukeltos pasekmės, pažeidžiami Direktyvos 85/337 reikalavimai. Iš tiesų projektai, dėl kurių reikalaujama atlikti poveikio aplinkai vertinimą, pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį turi būti identifikuoti ir paskui, prieš duodant sutikimą, taigi būtinai prieš juos įgyvendinant, dėl jų turi būti pateiktas prašymas duoti sutikimą ir atlikti tokį vertinimą (2008 m. liepos 3 d. Sprendimas *Komisija / Airija*, C-215/06, EU:C:2008:380, 61 punktas).
- 38 Tas pat pasakytina apie teisės aktą, kaip antai UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punktą, pagal kurį leidžiama laikyti, kad – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tai turi patikrinti – net nenustatant pareigos įvertinti *a posteriori* ir neatsižvelgiant į konkrečias išimties aplinkybes, buvo atliktas projekto, dėl kurio turėjo būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį, vertinimas.
- 39 Iš tiesų pagrindinėje byloje nagrinėjama nuostata susijusi tik su „projektais, dėl kurių duotas sutikimas <...> nebegali būti panaikintas“, nes pasibaigę pagal UVP-G 2000 3 straipsnio 6 dalyje nustatytas trejų metų terminas.
- 40 Vis dėlto vien ši aplinkybė negali pakeisti prieš tai padarytos išvados. Iš tiesų pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, jei nėra atitinkamą sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės nuostatų, kiekviena valstybė narė savo vidaus teisinėje sistemoje turi paskirti kompetentingus teismus ir nustatyti ieškinių, skirtų iš Sąjungos teisės kylančių asmens teisių apsaugai užtikrinti, procesines taisykles, su sąlyga, kad tokios taisyklės nėra mažiau palankios, nei taikomos panašioms nacionaline teise

grindžiamiesiems ieškiniams (lygiavertiškumo principas) ir kad dėl jų naudojimas Sjungos teisėmis nustatytomis teisėmis netaps praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas).

- 41 Teisingumo Teismas taip pat mano, jog tai, kad teisinio saugumo sumetimais, apsaugant ir asmenis, ir institucijas, nustatomi protingi naikinamieji terminai ieškiniui pareikšti, atitinka Sąjungos teisę. Konkrečiai kalbant, jis daro išvadą, kad dėl jų Sąjungos teisės sistemoje nustatytų teisių įgyvendinimas netaps praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (šiuo klausimu žr. 2010 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Barth*, C-542/08, EU:C:2010:193, 28 punktą ir 2014 m. sausio 16 d. Sprendimo *Pohl*, C-429/12, EU:C:2014:12, 29 punktą).
- 42 Todėl Sąjungos teisė, kurioje nėra taisyklių, nustatančių terminus ieškiniui dėl sutikimų, duotų pažeidžiant Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą išankstinio poveikio aplinkai vertinimo pareigą, pareikšti, iš principo nedraudžia, kad valstybė narė nustatytų trejų metų terminą, koks yra nustatytas UVP-G 2000 3 straipsnio 6 dalyje ir nurodytas UVP-G 2000 46 straipsnio 20 dalies 4 punkte, su sąlyga, kad laikomasi lygiavertiškumo principo.
- 43 Vis dėlto nacionalinė nuostata, pagal kurią dėl projektų duoti sutikimai, kurių tiesiogiai negalima apskusti, nes pasibaigę nacionalinėje teisėje nustatytas terminas ieškiniui pareikšti, paprastai laikomi duotais teisėtai, kiek tai susiję su poveikio aplinkai vertinimo pareiga, o tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas, neatitinka šios direktyvos.
- 44 Kaip generalinė advokatė iš principo pažymėjo savo išvados 42–44 punktuose, Direktyva 85/337 draudžia tokio pobūdžio nuostatą, jeigu pagal ją kompetentingos institucijos teisiškai atleidžiamos nuo pareigos atsižvelgti į tai, ar projektas, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, vykdomas neatlikus jo poveikio aplinkai vertinimo, ir užtikrinti, kad toks vertinimas būtų įvykdytas, jeigu pagal šį projektą vykdomiems darbams ar fiziniam įsikišimui buvo reikalinga gauti sutikimą *a posteriori* (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.*, C-275/09, EU:C:2011:154, 37 punktą).
- 45 Be to, iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad valstybės narės privalo atlyginti bet kokią žalą, kuri kyla neatlikus poveikio aplinkai vertinimo (2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 66 punktas).
- 46 Šiuo tikslu kompetentingos nacionalinės institucijos turi imtis visų bendrų ar specialių priemonių, kurios reikalingos siekiant kompensuoti tokį neatliktą poveikio aplinkai vertinimą (2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 68 punktas).
- 47 Šiuo klausimu reikia patikslinti, kad nors tokio ieškinio dėl žalos atlyginimo sąlygos, ypač susijusios su klausimu, ar padarius bet kokią pažeidimą atsiranda kaltė, ir su priežastinio ryšio nustatymo sąlygomis, nesant atitinkamos Sąjungos teisės nuostatos, reglamentuojamos nacionalinėje teisėje, ir nors tokiam ieškiniui pareikšti, kaip matyti iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų gali būti nustatytas tam tikras terminas, vis dėlto pagal veiksmingumo principą tokį ieškinį turi būti galima pareikšti priimtinomis sąlygomis.
- 48 Iš to, kas pasakyta, aišku, kad jei nacionalinė nuostata draustų pasibaigus nustatytam terminui imtis bet kokių veiksmų, siekiant ištaisyti poveikio aplinkai vertinimo pareigos, nustatytos Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalyje, pažeidimą, o terminas ieškiniui pareikšti, per kurį pagal nacionalinę teisę gali būti pareikštas ieškinys dėl žalos atlyginimo, nebūtų pasibaigęs, dėl šio motyvo ji taip pat būtų nesuderinama su Sąjungos teise.
- 49 Todėl į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 85/337 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad į jos taikymo sritį patenka projektas, kuriam taikoma teisės akto nuostata, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią sutikimas dėl projekto yra laikomas teisėtai duotu tuo atveju, kai

sprendimas dėl šio projekto priimtas pažeidžiant poveikio aplinkai vertinimo pareigą, bet pasibaigus terminui pareikšti ieškinį dėl jo panaikinimo. Sąjungos teisė draudžia tokią teisės akto nuostatą tiek, kiek joje numatyta, kad turi būti laikoma, jog buvo atliktas išankstinis tokio projekto poveikio aplinkai vertinimas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 50 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistos 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB, 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad į jos taikymo sritį patenka projektas, kuriam taikoma teisės akto nuostata, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią sutikimas dėl projekto yra laikomas teisėtai duotu tuo atveju, kai sprendimas dėl šio projekto priimtas pažeidžiant poveikio aplinkai vertinimo pareigą, bet pasibaigus terminui pareikšti ieškinį dėl jo panaikinimo. Sąjungos teisė draudžia tokią teisės akto nuostatą tiek, kiek joje numatyta, kad turi būti laikoma, jog buvo atliktas išankstinis tokio projekto poveikio aplinkai vertinimas.

Parašai.